

VOL VIURE AMB
#CATALUNYADIGNITAT

Kissima Sillah i Janot Carbonell fan bona conversa asseguts en un banc de la plaça Catalunya de Llagostera ■ JOAN CASTRO / ICONNA

L'avi d'en Janot

EXTRAORDINÀRIA PARELLA • Un veterà actor i director de teatre i un jove sarahule porten una obra adaptada de Bernard-Marie Koltés als escenaris catalans **INTERCANVI DE PAPERS** • Del joc entre ficció i realitat, en sorgeix un univers combinat de profundes emocions personals i acusacions públiques contra el racisme i les seves múltiples fesomies

Carme Vinyoles
LLAGOSTERA

Dalt de l'escenari ha descobert companys de viatge com ara Kundera, Anouilh, Kafka, Pla, Russiñol, Rame, Fo i, naturalment, Shakespeare i més d'un Molière, cadascun amb el seu particular i apassionant univers, però el que mai no s'hauria imaginat l'actor i director Janot Carbonell és que, a aquestes altures de la funció, el teatre li regalaria un avi tan eixerit, generós i escandalosament jove –de dinou anys– com Kissima Sillah, a qui un dia va proposar fer de parella lingüística i ara, mireu-los tots dos anant de bolos per les contrades catalanes.

Sorpresa que dona la vida, so-

bretot si s'està disposat a encarar-la amb la ment oberta i una franca determinació per eixamplar horitzons com és el cas dels dos personatges de la nostra història, dos *forasters*, de fet, un nascut a Ribes de Fresser i bressolat pels aires de muntanya i l'altre procedent de la terra baixa de Dingiri, a l'interior de la Gàmbia sarahule, on els cultius de *tigà* (cacahuet), *maka* (blat de moro) i *il-lè* (mill) constitueixen la principal font de subsistència per als seus quasi 3.000 habitants. Dos *forasters*, sí, però un d'ells desplaçat com a immigrant i per tant d'una forma menys voluntària, als quals l'atzar o alguna ventura semblant ha ajuntat al poble de Llagostera on comparteixen idèntiques ganes de formar-ne part activa i participar en tot allò que contribueixi a millorar el benes-

tar col·lectiu. No és estrany, doncs, que Kissima Sillah, estudiant de l'Escola d'Adults de Sant Feliu de Guíxols, i Janot Carbonell, professor d'Interpretació del Centre de Formació Teatral El Galliner, de Girona, es coneguessin a redós de Llagostera Solidària, associació amb llarga experiència en el terreny de la cooperació que a Dingiri hi desenvolupa un projecte de salut.

Ho faràs molt bé

Precisament, un dia d'abril de l'any passat, a l'aeroport de Barcelona on Kissima s'havia acostat a acomiadar l'expedició que duia medicaments per a l'ambulatori del seu poble, a Janot se li va acudir la idea: "Quan torni ens podríem fem parella lingüística." I Kissima, tocat d'un afany inesgotable per explorar no-

Funcions a Girona i a Sant Feliu

El Centre Cívic de Sant Narcís serà l'escenari dijous 6 de juny, a les 8 del vespre, de l'estrena a Girona de l'obra *Remenant els boscos de nit*, interpretada per Carbonell i Sillah. L'entrada val 10 euros i la recaptació es destinarà als projectes de la Coordinadora d'ONG Solidàries. El dia 8, es farà a Sant Feliu de Guíxols.

ves vies d'integració, no s'ho va pensar dues vegades: "M'agradaria molt, quan vulguis ens hi posem."

No sabia el repte que l'esperava. Perquè Janot estava disposat a treballar molt més que la comprensió i la parla fluïda del català. Pretenia oferir a Kissima l'*excusa* per expressar "*hone, hone*", mica en mica i amb claredat alliberadora, la immensa amalgama d'experiències i sentiments contrastats que tres anys de periple immigrantari havien deixat impresos en el més profund de la seva persona. Hi ha coses que no és fàcil preguntar directament, ni molt menys respondre-ho, però que potser es puguin abordar –va pensar Janot, ofici marca– a través del registre interposat de la ficció, que simula certa distància amb les situacions mentre va atrapat tot

Una passatge de 'Remenant els boscos de nit', l'obra que representen plegats ■ NURI FONT

allò que tenen d'identificables i d'inevitablement pròximes. Segona pregunta: "Per què no preparem una obra de teatre?" Petita protesta: "No serveixo per a això, a Dingiri no hi ha teatre, entre els sarahules no en tenim tradició." Nou intent: "Jo te n'ensenyaré i ho faràs molt bé." I finalment: "D'acord." Kissima s'agafa, com diu ell, a les orelles del lleó, que no es poden deixar anar fins que l'animal està domat. Una qüestió de coratge? Sí, i també de confiança. Kissima confia en la gent que confia en ell, una actitud que descriu la seva talla humana. Sortosament, a més, perquè d'aquesta sana reciprocitat entre actor i director n'ha sortit després de mesos d'assajos trufats amb les representacions que obliga la vida –"avui no vinc perquè he d'anar a arreglar papers; m'han donat una setmana de feina al bosc"– la peça que aquest diu s'estrena al Centre Cívic Sant Narcís de Girona, en un acte organitzat per Llagostera Solidària i la Coordinadora d'ONG Solidàries.

Remenant els boscos de nit és el títol de l'obra, que parteix d'un text de Bernard-Marie Koltés adaptat per Janot Carbonell. Un text finament escollit, "que parla de temes importants, com el racisme, l'exploatació, la por, la tristesa, la ràbia, l'amor..., de moltes veritats que ens passen", opina Kissima. Un text, extraordinàriament ben interpretat,

Mai no pots dir això és casa meva

Jo també et trobaré a faltar, amic, però així és la meua vida, com aquells del text: "I tu vas i fas les maletes." M'he passat la vida fent les maletes: a treballar a una altra banda, la feina sempre has d'anar a buscar-la a una altra banda, no hi ha temps per esplaïar-se, ni temps per flipar, ni per estirar-te a l'herba... A cops de peu al cul et faran fora, a treballar allà, i encara més enllà, més lluny i encara més lluny... Mentre que la feina continua estant sempre en una altra banda i mai no pots dir: això és casa meva. Quan deixo un lloc sempre tinc la sensació de deixar-ne un que era més casa meva que el lloc on aniré a raure. Allà on vas seràs més estranger, cada vegada ets més estranger, cada vegada ets menys a casa teva, t'empenyen cada vegada més lluny, que no sàpigues ni on vas...

(Fragment del text de Koltés adaptat)

que denuncia i impacta al cor tal com s'ha proposat Janot, que no concep la cultura –i cita Celaya– com a luxe al servei de neutrals: "Crec que la seva funció principal no és entretenir els elits, sinó millorar les expectatives dels més desafavorits." Kissima es creix damunt l'escenari i Janot li dona el contrapunt i estimula la seva capacitat d'improvisació. Es discuteixen i criden, riuen, van i vénen de la indignació a la tendresa, construeixen poderoses escenes de gran força emotiva, que no deixen indiferent ningú.

A la seva casa de Llagostera, els dos *forasters*, però ara menys, s'han fet inseparables i somien nous plans sempre i quan Kissima no es vegi obligat a empaitar, com el personatge que encarna, aquesta feina fugissera que cada vegada es troba més lluny i que et va convertint en més i més estranger. Ell no voldria marxar d'on se sent ben acollit i assaja també l'art d'una existència més lliure. I on fins i tot s'ha permès adoptar Janot com a nét. Ja ho pot ben fer i no només perquè el seu nom de Kissima signifiqui *avi* en llengua sarahule, sinó sobretot perquè ell guarda moltes vivències i una rica cultura per *il·lustrar* tothom qui vulgui fer també l'esforç de comprendre. Intercanvi de papers? Per descomptat, afirma Janot, l'aprenentatge sempre és mutu. ■

OPINIÓ

Enric Ramionet
Equip de Llagostera Solidària

Trobada de dos éssers humans

Si li preguntes, en Kissima et dirà que està bé. Que se sent afortunat perquè ha conegut gent que es preocupa per ell, que el tracta amb amabilitat i que forma part de la seva àmplia família llagosterenca. També et dirà, però, que aquesta no és la història de la immigració. Que ell ho sap de bona tinta, que coneix les ferides de la solitud, de la por, del pes que carreguen tots els que han arribat a aquestes terres a la recerca d'un futur per a ells i els seus, i et dirà que li costa trobar la pau si al seu voltant hi ha qui pateix. En Kissima és, de fet, un jove somrient i generós que diu que està bé després d'alguna esporàdica jornada laboral llarguíssima a canvi d'un sou d'economia de postguerra o després d'haver vençut vuit o deus quilòmetres en bicicleta per fer, a sis o set euros, dues hores en un jardí.

La de la immigració és generalment una història de precarietat, d'exploatació, de sacrificis oferts als poderosos déus del mercat laboral, a les desigualtats i al llarg memorial de greuges que allò que anomenem tercer món acumula en la seva relació amb el primer. També és la història de moltes mesquineses polítiques i humanes i una oportunitat per atiar interessadament els pitjors instints de la nostra espècie. Pro-

Els dos protagonistes de la història amb uns admiradors molt joves ■ JOAN CASTRO / ICONNA

bablement, una de les formes per mesurar la degradació d'una societat deu ser la del grau de culpabilització dels immigrants. Com més corrompuda, més se'ls converteix en el boc expiatori.

La relació entre en Kissima Sillah i en Janot Carbonell s'ha fet al marge d'aquestes lleis. La seva és la trobada de dos éssers humans. Un jove amb una voracitat enorme per aprendre i un home que es dedica al teatre i que el segueix estimant perquè segueix estimant la vida. De la sensibilitat, la capacitat, les ganes i la benvolença de l'un i l'altre, n'ha sorgit un exemple rodó per argumentar que els individus, les cultures i, si

La reciprocitat i l'enriquiment mutu no són una ingenuïtat

volen, les civilitzacions no necessàriament han de xocar i que la reciprocitat i l'enriquiment mutu no són una ingenuïtat bonista. Tot depèn de l'ànim i l'àmbit de la trobada. En Kissima i en Janot ho han fet

a Llagostera Solidària, una de les nombroses oeneges de mida humana que formen part de la Coordinadora d'ONG Solidàries de les Comarques Gironines i l'Alt Maresme. I això, de fet, deu ser revelador.